www.gadeso.org

QUADERNS GADESO

ANÀLISI DE LA REALITAT SOCIOECONÒMICA DE LES ILLES BALEARS. Nº 184. MARÇ 2011

POSICIONAMENT CIUTADÀ (XXVIII)

QUINA ÉS LA NOSTRA IDENTITAT?

A escasssos dos mesos de les eleccions municipals i autonòmiques del proper dia 22 de maig, els partits i els mitjans de comunicació es dediquen a fer públics diverses enquestes i sondejos electorals més o menys interessats sobre els possibles resultats.

El Quadern Gadeso que teniu a les mans (o a la pantalla) no pretén esbrinar la intenció de vot o la ubicació ideològica o política dels ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat, sinó que vol posar l'èmfasi en el denominat posicionament identitari. Aquesta anàlisi, a més del seu interès intrínsec, pren rellevància si es tenen en consideració les possibles conseqüències electorals que poden arribar a tenir els trets identitaris de la ciutadania.

Al llarg d'aquest Quadern s'analitzaran aspectes com el sentiment de pertinença, el denominat insularisme o les preferències dels illencs a l'hora d'organitzar territorialment l'estat espanyol. Com és habitual, els resultats s'ofereixen desglossats per illes i, en aquest cas, per edats i pel record de vot a les eleccions autonòmiques de 2007.

Val a dir que aquest tema ja ha estat tractat a altres números de la nostra revista (veure QG nº66 i QG nº95).

Mostra: 900 entrevistes
Error màxim: +-3,3%.
Nivell de confiança: 95,5%
Treball de camp: març 2011

Com s'ha destacat a l'editorial, resulta molt interessant conèixer el posicionament identitari dels ciutadans i ciutadanes de les illes respecte a Espanya i a Balears.

En concret, la taula número 1 reflecteix la distribució del ***contínuum identitari Espanya-pròpia comunitat***, una de les preguntes típiques dels baròmetres del CIS i que nosaltres hem volgut analitzar amb més profunditat en el context de les Illes. Aquest contínuum té per extrems, per una banda, la persona que es sent únicament espanyola i, per una altra, la que només s'indentifica amb la seva comunitat d'origen (en el nostre cas, les Illes Balears).

Com es pot veure a la taula inferior, un 7% declara sentir-se **únicament espanyol**, mentre que un 16% és **més espanyol que balear**. Aquest sentiment més "espanyolista" ha experimentat una significativa pujada en relació a la darrera investigació (QG nº95). Les causes d'aquest augment les podem cercar en una percepció de mal funcionament de l'administració autonòmica, inclosa una visió de duplicitat de funcions entre el Govern Central, l'autonòmic i els Consells, tot immers en un context de crisi econòmica. Diverses institucions i partits més propers a la dreta afavoreixen aquest sentiment.

A l'altre extrem hi trobem el 7% de la població que s'autodefineix com **únicament balear** i el 15% que afirma sentir-se **més de les Illes que espanyol**. En paral·lel a l'augment abans explicat, el sentiment més "autonomista" ha experimentat un descens rellevant en els darrers anys.

En qualsevol cas, la majoria de la població de les illes (55%) es sent **tan espanyola com balear**. Val a dir que al conjunt d'Espanya aquest sentiment també és el majoritari, amb un percentatge molt similar. (veure el darrer baròmetre autonòmic del CIS).

TAULA Nº1

POSICIONAMENT IDENTITARI A BALEARS

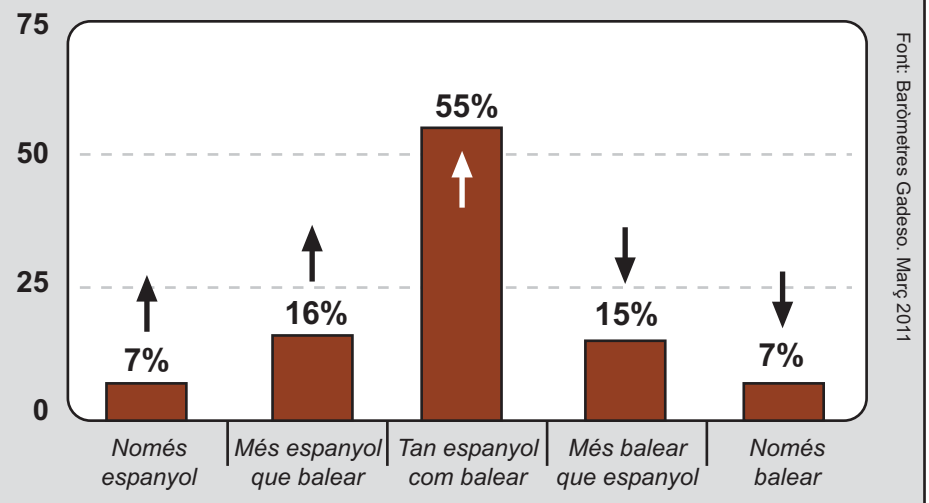

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2011

Les fletxes indiquen les variacions amb l'anterior investigació (Quaderns Gadeso Nº95)

IDENTITAT: ESPANYOL I DE LES ILLES

Com és habitual en les nostres investigacions, a continuació trobareu els resultats del posicionament identitari desglossats per illes. A més, hem considerat d'interès analitzar-los també segons l'edat i en funció del vot a les darreres eleccions autonòmiques (maig 2007). No oblidem que el sentiment de pertinença pot influir de manera significativa a l'hora de votar una o una altra opció política.

TAULA Nº2

POSICIONAMENT IDENTITARI (segons illa de residència)

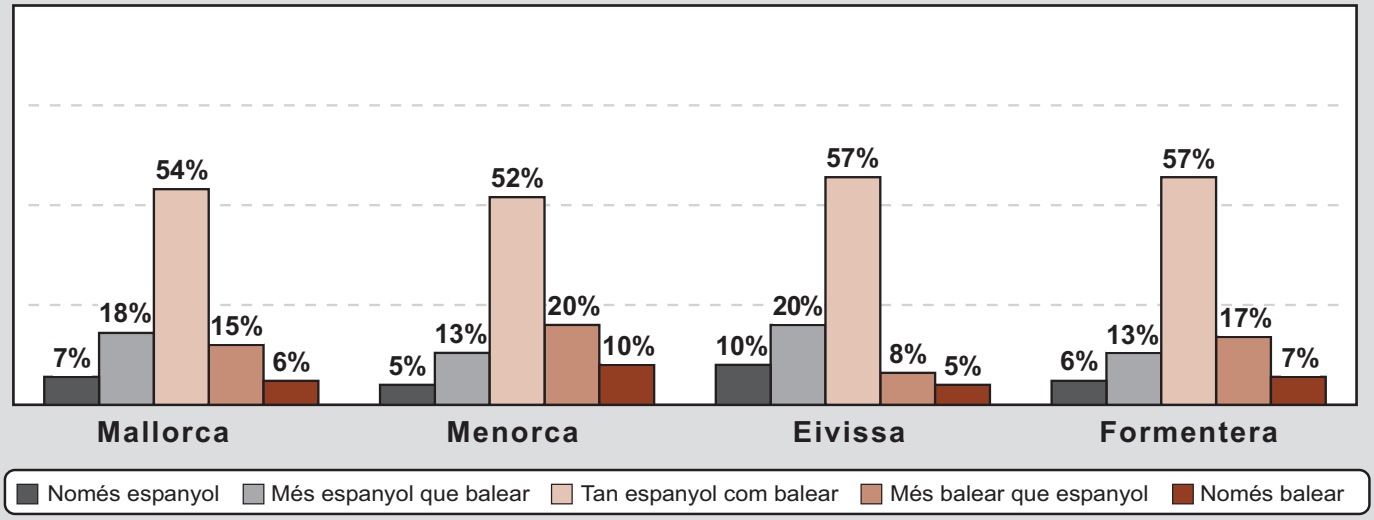

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2011

El percentatge dels que es senten **tan espanyols com de Balears** és majoritari i similar a totes les illes, si bé a les *Pitiüses* es situa per damunt de la mitjana.

En canvi, sí que trobem diferències significatives entre els que es senten **només espanyols** o **més espanyols que de les illes**. Concretament, a *Eivissa* representen un 30% de la població, molt lluny del 18% registrat a *Menorca* o el 19% de *Formentera*.

Per altra banda, els que es defineixen com a **més balears que espanyols** o **només de les Balears** suposen un 30% dels *menorquins* i un 24% dels habitants de *Formentera*. A *Eivissa* són únicament un 13%.

L'illa de *Mallorca* es mou en xifres molt similars a la mitjana balear (veure taula nº1).

Si analitzam aquest sentiment identitari ***per edats***, podem comprovar com els *menors de 29 anys* i els *majors de 65* són els que més "**balears**" s'autodefineixen, mentre que a les edats mitjanes (*de 30 a 65 anys*) és on hi trobem major sentiment "**espanyolista**".

En qualsevol cas, els resultats més interessants sorgeixen quan aplicam el filtre "***vot anterior***". Com es pot veure a la taula número 3, entre els votants del *PP* a les eleccions autonòmiques de 2007 hi trobem un elevat percentatge (35%) de **només espanyols** o **més espanyols que balears**, mentre que els votants del *BLOC* o de l'extinta *Unió Mallorquina* es situen clarament a l'altre extrem del contínuum (especialment significatiu és el 43% dels anteriors votants del *BLOC* que es senten **únicament balears**). Dins el *PSOE* són clara majoria els que es senten **tan espanyols com balears** (61%).

TAULA Nº3

POSICIONAMENT IDENTITARI (segons vot autonòmiques 2007) (en %) POSICIONAMENT IDENTITARI (segons grup d'edat)

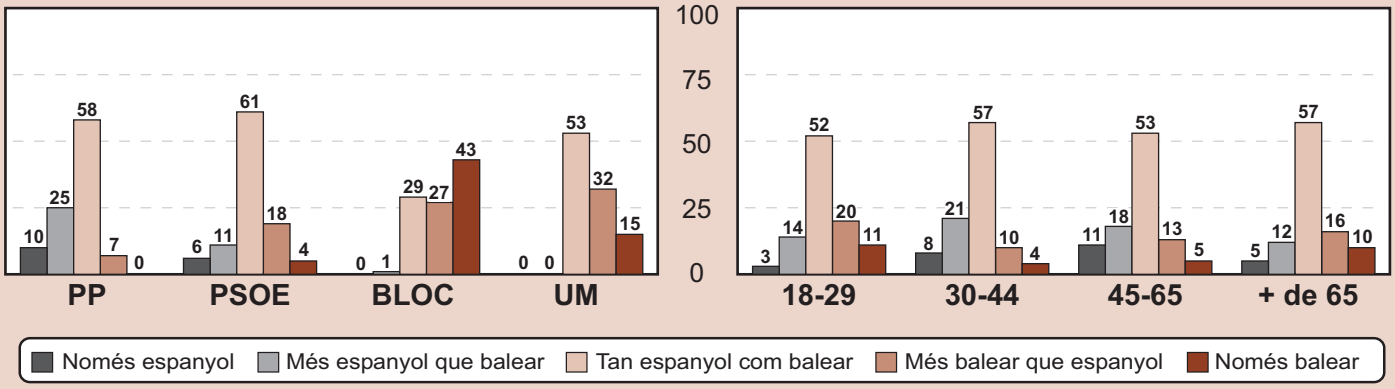

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2011

EXISTEIXEN "LES BALEARS"?

Com hem dit abans, el sentiment de pertinença més espanyol o més balear és una de les preguntes típiques del CIS (que nosaltres hem analitzat amb més profunditat a la pàgina 2). No obstant, la configuació territorial de les illes ens obliga a anar més enllà i esbrinar si existeix una "identitat balear" o, en canvi, les persones es senten més identificades amb la seva pròpia illa de residència.

TAULA Nº4

LA IDENTITAT BALEAR

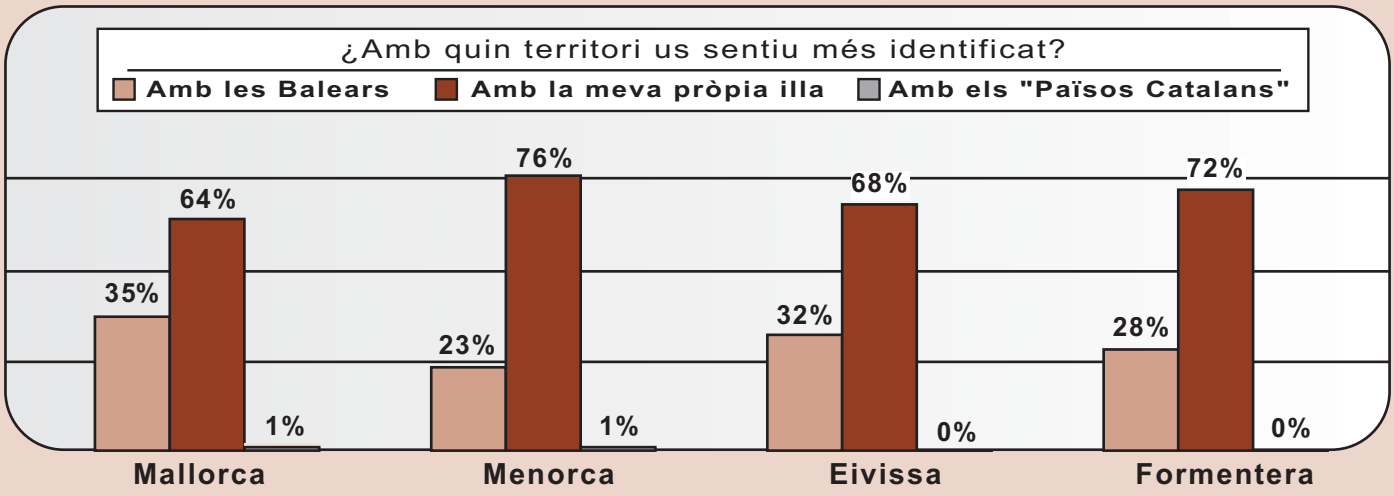

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2011

Les dades de la taula número 4 pareixen deixar clar que una majoria de ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat es sent **més identificada amb la seva pròpia illa que amb les Balears**. Aquest sentiment ha estat i continua sent més intens a *Formentera* i especialment a *Menorca*. En qualsevol cas, val a dir que a totes les illes han augmentat els que s'identifiquen més amb el seu territori més proper que amb les Illes Balears. Els que aposten per l'ens "**Països Catalans**" són una minoria.

Aquest **posicionament identitari** s'ha de tenir en compte en tots els plantejaments i debats autonòmics: atorgar més o menys competències als Consells, contemplar la viabilitat de que el Govern perdi paulatinament força executiva, etc. En definitiva, hauria de significar el reconeixement d'una realitat plurinsular dins un context comú i divers com és la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

També hem volgut analitzar aquesta "**identitat balear**" a través dels filtres del record de **vot** i de l'**edat**.

Així doncs, els **votants** dels *partits de caire més nacionalista* (*BLOC* i *Unió Mallorquina*) s'identifiquen més amb la pròpia illa que amb la comunitat, mentre que aproximadament un terç dels votants *PP* i *PSOE* a les eleccions autonòmiques de 2007 es decanta per les Illes Balears a l'hora de parlar d'identitat.

En referència a l'**edat**, són els més joves (*18-29 anys*) i els *majors de 65 anys* els que s'identifiquen amb més intensitat amb la pròpia illa (un 74% i un 77%, respectivament).

Un escàs 1% dels *menors de 44 anys* anomena els "Països Catalans" a l'hora de parlar de sentiment de pertinença.

TAULA Nº5

LA IDENTITAT BALEAR (segons vot autonòmiques 2007) — (en %) — LA IDENTITAT BALEAR (segons grup d'edat)

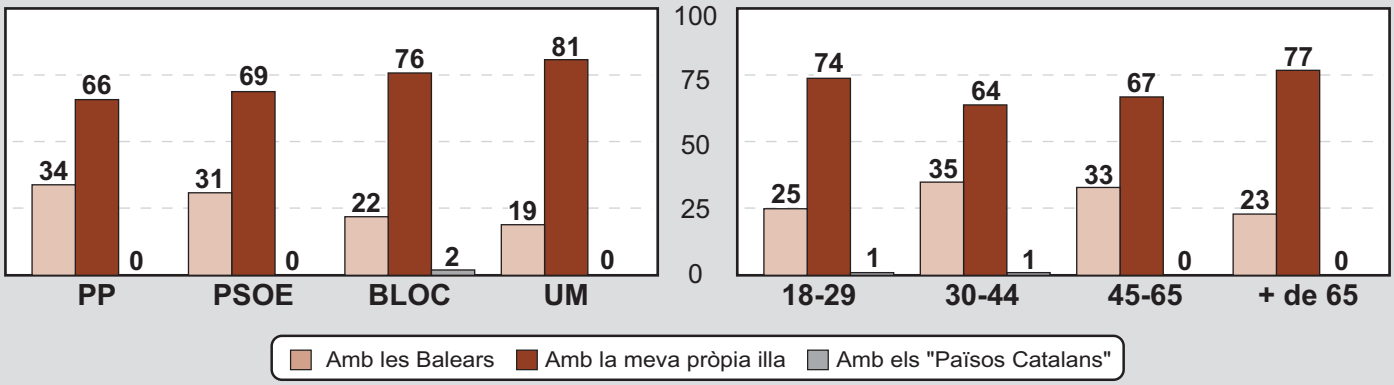

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2011

COM S'HAURIA D'ORGANITZAR L'ESTAT?

Segons la Constitució Espanyola, l'estat s'articula territorialment en municipis, províncies i comunitat autònomes, que gaudiran d'autonomia per a la gestió dels interessos respectius (article 137). Al llarg d'aquests anys s'han desenvolupat i modificat els estatuts de les 17 comunitats espanyoles. No obstant, l'objectiu d'agrupar dins aquests texts les distintes sensibilitats no sempre s'assoleix. En aquesta pàgina volem esbrinar l'opinió de la ciutadania balear envers aquesta temàtica.

ORGANITZACIÓ TERRITORIAL D'ESPANYA

TAULA Nº6

Amb quina de les següents afirmacions hi estau més d'acord?

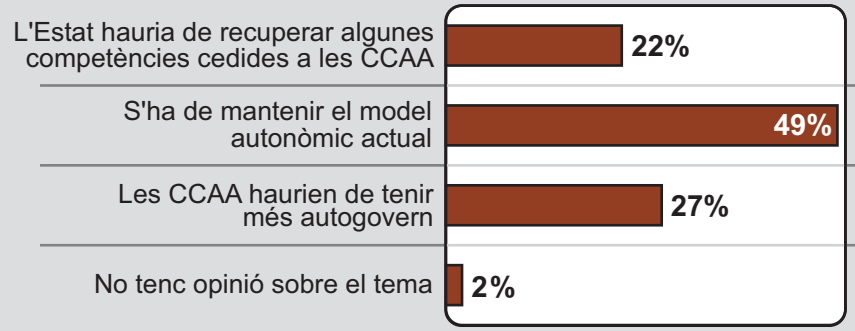

Per illes

26%	17%	26%	18%
43%	51%	50%	53%
28%	30%	23%	28%
3%	2%	1%	1%

Font: Baròmetres Gadeso. Març 2011

El **manteniment del statu quo actual** és l'opció preferida per la majoria de ciutadans i ciutadanes de Balears (49%). En segon lloc es situen els que opinen que el **les autonomies haurien de tenir més autogovern**, el que suposa continuar amb la transferència de competències per part de l'estat.

A l'altra banda hi trobem els que consideren que les comunitats han assolit massa autonomia i que seria convenient el **retorn d'algunes competències al Govern Central**, i més encara en una situació de crisi econòmica com l'actual.

Si analitzam aquests resultats per cada una de les illes, a **Menorca** és on més s'aposta per un major desenvolupament de les autonomies (més autogovern), opció que només defensen un 23% dels **eivissencs**. Val a dir que un 26% dels ciutadans i ciutadanes de **Mallorca** i d'**Eivissa** reduirien les competències actuals de les comunitats autònomes.

ELS PARTITS I EL MODEL D'ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

TAULA Nº7

UBICACIÓ DELS PARTITS POLÍTICS
(segons el seu model d'organització territorial)

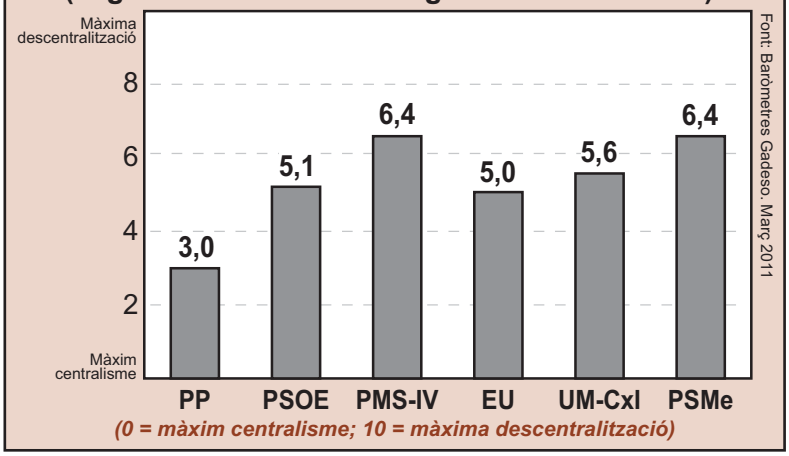

Per últim, hem considerat d'interès reflectir la ubicació dels principals partits polítics de les Illes en relació amb la **idea d'organització territorial** que defensin en un ventall que va del centralisme a la descentralització de l'estat.

Com es pot veure al gràfic adjunt, la població considera que el **PP** és el partit més proper a un model centralista de l'estat (un 3 sobre 10); a l'altre extrem es situen el **PMS-IV** i **PSM de Menorca**, vists com els partits que més aposten per la descentralització de l'estat espanyol (6,4 sobre 10). La resta de partits, **PSOE**, **EU** i **CxI** (antiga UM) es situen en una franja mitjana.

Aquestes percepcions envers el model territorial dels partits poden tenir **influència** a l'hora de donar suport a una o una altra opció política, tema rellevant si tenim en compte la proximitat de les eleccions autonòmiques.

Fundació GADESO: C/Ter nº14 1er. Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479503 FAX. +34 971 470042. PÁGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: fundaciogadeso @ gadeso.org
Dipòsit legal: PM-436-2011